

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Ploaia de decorații. — Cum ne discredităm. — Banca plăților internaționale. — La impunerea salariilor scăderea de 10 la sută se aplică și funcționarilor particulari. — *Cronică*: Producția de petrol. Scăderea primelor de asigurare la calcularea impozitului pe salar la funcționarii particulari. — Situația sumară a Băncii Naționale a României. — Dividendele ce plătesc băncile pe anul 1930. — Concurs.

Ploaia de decorații.

Guvernul, păstrând obiceiul țării și procedeul tuturor înaintașelor sale, fără deosebire de partid, a vărsat, săptămânile trecute, asupra țării, dar mai ales asupra Ardealului, o ploaie abundentă, prea abundentă, aproape un potop, de decorații.

Din ce prilej s'a distribuit, acum, decorațiunile, nu se știe. Vedem însă că au fost „distinși” oameni de toate categoriile sociale, dela înalți funcționari de stat și particulari, deputați, etc., până la modești cărciumari. De sine înțeles, în prima linie, în primul grad și în marea lor majoritate partizanii guvernului. Se găsesse însă între fericii decorați, ici coala și bărbați din alte grupări politice și și persoane, cari stau departe de politică.

Se află între cei distinși, fără îndoială, o seamă de persoane, în adevăr distinse, cari prin activitatea lor publică, în o direcție sau alta, au binemeritat o mențiune.

Dar marea majoritate a celor decorați au doar meritul că există pe lumea aceasta și că-și văd liniștiți de treburi și de năcazuri.

Pe lângă venerabili bătrâni, ajunși la sfârșitul carierii lor, vedem însă și oameni fineri, abia intrați în viața publică, cari până acum nu s'a remarcat cu nimic între semenii lor și cari ar fi aduși ei înșiși în cea mai mare perplexitate dacă ar fi întrebați pentru ce au fost distinși de guvern*).

Dacă continuă această practică a decorațiilor cu duiumul, fără nici o selecționare a cetățenilor, azi-mâne în țara noastră nu vom găsi intelectual nedecorat.

Deja azi dominează o adevărată inflațiune la noi în privința aceasta și inflațiunea precum se știe devaluează.

În adevăr ce se servește cu decorațiile? Oare semnele exterioare atârinate de piept ori de grumaz vor împintena la activitate și mai intensivă pe cei activi în viața publică sau va îndemna pe cei fineri și încă neactivi să între și să se distingă în arena vieții publice?

Nu. Ele servesc numai vanitatea și ambiția oamenilor de duzină, pentru a impune mulțimei slabe cu duhul.

Spiritele superioare, oamenii serioși nu caută și nu-și găsesse satisfacția în semne exterioare, în decorații, mai ales când sunt total devaluate, ca la noi, ei în conștiința datoriei împlinite!

Să înceteze deci risipa cu decorațiile, care poate aduce pe cei ce le acordă, în situația neplăcută de a fi refuzați, situație egal de penibilă și pentru refuzatori.

*) Guvernul ar trebui să publice în „Monitor” deodată cu faptul decorațiilor și meritele. ce le au cei-ce au fost decorați. Ca să știe lumea și și înșiși decorații.

Cum ne discredităm.

In atențiunea guvernului și a Dir. Gen. P. T. T.

Mai zilele trecute în editorialul ziarului „Curentul“ reputatul publicist dl Pamfil Ștecaru scria „Te doare“ că până când mica țară a învinșilor Unguri, care a trecut și prin bolșevism a nu știu câtealea împrumut străin l-a încheiat, nouă României nu ne reușește să aducem în țară capitalul străin, să înființăm „Creditul agricol“, ei suntem condamnați să ne sbatem în mizerie, din cauza politicianismului feroce și a inconștienței tuturor partidelor politice dela noi, cari în egoismul lor numai pentru a împiedeca guvernarea țării sunt capabili la orice.

Desigur adevărurile crude spuse de dl Ștecaru constituie una dintre marile piedeci a înfiltrării capitalului străin și a discreditului de care ne bucurăm pe tot globul pământului. Dar pe lângă aceasta mai e de vină toată mentalitatea păcătoasă a instituțiilor noastre de Stat, organizarea lor defectuoasă, care pare a fi anume făcută pentru încurajarea chiulului.

De astă dată nu vom aminti de legile defectuoase, ca cea a concordatului preventiv, de nestabilitatea legislativă schimbându-se legi organice cu fiecare guvern, de desorganizarea justiției, de plățile la netimp a salariilor funcționarilor publici, a furnizorilor etc. etc., totatătea împrejurări menite să descurageze pe orice întreprindere, respective plasarea de capital având toate repercusiuni asupra mersului afacerilor și a vieții economice.

De astă dată vom aminti numai un caz de ușurință și nepăsare a instituțiilor noastre de importanță capitală ca de ex. P. T. T. Vom aminti un caz foarte des repetat dealtecum, care ne prezintă în fața străinătății într'o postură mai proastă decât Rusia sovietică.

Anume valorile (bani etc.) din plicurile de valori se fură, se vede de o bandă foarte bine organizată chiar de unele organe neconștincioase ale serviciului poștal.

Autoritățile poștale în loc ca să ia măsuri eficace contra acestei plăgi, caută să scape de orice răspundere prin apucături puțin elegante și lojale, negând orice vină a ei, ba câte odată aruncând vina pe expeditor. În loc ca să recurgă la mijloacele energice a Poliției, care durere — de ani de zile nu-i prea reușește să descopere și să o facă imposibilă această bandă, poșta se lasă împrorocată, chiar și când organele ei constată că banii sau valorile sunt furate în cursul transportului poștal; nu despăgubesc ei trăgănează luni și chiar ani întregi cu procese inutile și costisitoare, toate aceste bune să știrbească

autoritatea statului român mai ales că majoritatea beneficiarilor acestor expediții de valori sunt oameni năcăjiți, ce primesc parale dela rudele lor din America.

În zilele aceste o mare instituție de credit din Ardeal, care de asemenea are multe neplăceri de aceasta natură a primit dela o casă de bancă din Germania o scrisoare prin care i-se cere concursul băncii românești să intervie la Ministerul Comunicațiilor pentru a pune capăt acestor situații proaste. Dar să lăsăm să vorbească scrisoarea:

„Contrar situației din celelalte țări situate în est și sud-est dela Germania, ca Cehoslovacia, Austria, Ungaria, Iugoslavia și chiar Polonia și Rusia, unde astfel de sustrageri sunt aproape eschise, tocmai România este cea țară, care prin nesiguranța circulației postale ne cauzează reclamațiuni neplăcute având ca obiect sustragerile întâmplare. — Credem deci, că ar fi indicat, dacă Dv., după posibilitate cu concursul celorlalte bănci mari, ați interveni în această cauză la „Ministerul Poștelor Române“ pentru a se pune capăt acestor stări imposibile“.

Nu cred cei în drept că această situație nu mai poate dura? Oare răceala manifestată de cercurile străine nu-și găsește explicația în asemenea stări de lucruri?

Ne mirăm că deși împrumutul stabilizării deși încheiat și deși stabilizarea decretată de un an și mai bine, nu primim împrumuturi. Cum vom beneficia de ajutorul străin, când se poate afirma despre noi că sunt stări mai imposibile decât în Rusia sovietică?

Credem că suntem la ultimul ceas pentru a se lua măsurile de îndreptare, dacă vrem ca să nu fim desconsiderați.

Ce folos că s'au creiat instituții pompoase ca Regia autonomă a Poștei, dacă nu s'a schimbat sistemul? De închetare întrebăm Direcțiunea Generală P. T. T. pentru ce nu se primesc plicuri de valoare, numărându-se și împachetându-se valorile în prezența organelor postale, ca astfel nici bănuiala să nu poată exista, că valorile n'au fost împachetate de expeditori. Sau este mai convenabil să se încurajeze lipsa de răspundere a funcționarilor?!

Banca plăților internaționale.

S'a amintit în revista noastră, mai de multe ori, despre înființarea și rostul Băncii plăților internaționale. Cititorii noștri, în general, sunt orientați asupra rolului, ce va avea aceasta bancă, în viitor, în chestiunea reparațiilor de războiu.

Totuși credem, că vor fi cetite cu interes și cu folos, expunerile de mai jos, asupra băncii amintite, pe cari le redăm după revista „Analele Băncilor.

1. Ideea — și mecanismul — Băncii Plăților Internaționale au apărut — inevitabil — din preocuparea de a substitui, pentru rezolvarea problemei reparațiilor, punctului de vedere politic un punct de vedere exclusiv economic.

2. Se știe că potrivit art. 231 al Tratatului din Versailles „Les Gouvernements alliés et associés déclarant et l'Allemagne reconnaît que l'Allemagne et ses alliés sont responsables, pour les avoir causés, de toutes les pertes et de tous les dommages subis par les Gouvernements alliés et associés et leurs nationaux, en conséquence de la guerre qui leur a été imposée par l'agression de l'Allemagne et de ses Alliés“. Cele patru sprezece puncte ale lui Wilson limitaseră responsabilitatea financiară a Germaniei la repararea pagubelor încercate, fizic sau material, de populațiunea civilă a națiunilor aliate. Prin efectul unei deplasări prea puțin puse în evidență. Tratatul din Versailles a extins totuși — larg — această responsabilitate. Nu putem enumera aci toate categoriile de prejudicii pe cari Germania a oferit sau a fost constrânsă să le repare. Ele sunt arătate în art. 232 și în anexa I Partea VIII a tratatului din Versailles. Ceeace am vrea numai să menționăm, e că aspectul politic pe care Tratatul a înțeles să-l imprime obligațiunii de reparațiune — pagube cauzate aliaților *prin efectul unui războiu impus* — justifică, sau în orice caz explică, până la un punct, caracterul excesiv al unei obligațiuni, pe care, prin definițiune, nimeni nu ar fi putut-o găsi exagerată.

3. Fiindcă era vorba mai puțin de a repara o pagubă decât a aplica o sancțiune, quantumul datoriei germane a fost fixat — normal — printr-o soluțiune de autoritate. Comisiunii reparațiilor — Comisiune *interaliată* — i-a revenit într'adevăr misiunea — și sarcina — de a determina sumele pe care Germania trebuia să le plătească. Comisiunea dădea, e adevărat, guvernului german, „echitabila facultate de a-și formula punctul de vedere“¹⁾. Dar aceasta — probabil ca un corectiv — „nu putea participa, în nici un fel, la deciziunile comisiei“. Era, practic, formularea drepturilor învingătorilor. Imediat și ca o consecință, creanța globală a Aliaților împotriva Germaniei la capitolul reparațiilor, este fixată, în ziua de 27 Aprilie 1921, la suma de 137 miliarde Mărci aur. Deciziunea este comunicată Germaniei sub formă de ultimatum. Aceasta o acceptă — silît — la 11 Maiu 1921. Prima fază a istoriei reparațiilor se încheie.

4. În anii cari au urmat, Europa a fost dominată — și absorbită — de problema reparațiilor. Se știe — Chéron a reamintit-o recent cu prilejul unui discurs pronunțat în Camera Franceză asupra Băncii Plăților Internaționale²⁾ — că potrivit normelor stabilite de Comisiunea Reparațiilor, Germania trebuia să plătească, în contul celor 132 miliarde Mărci-aur reprezentând cre-

anța totală a Aliaților, o anuitate fixă de 2 miliarde Mărci-aur și o anuitate complementară variabilă în funcțiune de importanța exportului german.

În realitate, vărsămintele acestea nu au fost efectuate regulat. Din motive pe cari ar fi inutil să le examinăm aci, Germania nu s'a arătat dispusă să plătească. Lumea — sau în orice caz Aliații, — au asistat cu surprindere la o creanță a Germaniei. Împotriva prevederilor — desigur optimiste — obligațiunile luate prin Tratatul din Versailles, sau mai târziu, prin acceptarea deciziunii Comisiunii Reparațiilor, nu au fost îndeplinite. Pentru a-și garanta pretențiunile, Aliații au recurs, firesc, la o politică de constrângere. Înainte chiar de deciziunea Comisiunii Reparațiilor — și provocând-o — a fost, în 1921, ocupațiunea orașelor Duisbourg, Ruhrort și Dusseldorf. A fost însă — principal — în Februarie 1923, intrarea Francezilor și a Belgienilor în ținutul Ruhr. Nu e evident locul să reamintim diversele faze ale luptei angajate în Ruhr între Franța și Germania. În orice caz și oricare ar fi fost rezultatul pentru Aliați, ceea ce interesează, este că Germania s'a găsit în preajma — evidentă — a desagregării. Moneta era distrusă. De echilibru budgetar nu se putea vorbi. Toată lumea se precipita spre ruină. Era falimentul.

În aceste condițiuni, se reunește, după propunerea Comisiunii Reparațiilor, Comitetul de experți financiari ale cărui lucrări aveau să ducă la elaborarea planului Dawes. Misiunea Comitetului era precis — și riguros — delimitată. Trebuiau găsite mijloacele cele mai indicate de a echilibra budgetul și măsurile cele mai oportune pentru a stabili moneta. Ceea ce se urmărea deci era a se ameliora, în interesul creditorilor cari înțelegeau să fie plătiți, situațiunea debitorului care trebuia să plătească. E o preocupare pe care o vom regăsi mai târziu cu ocaziunea planului Young.

5. Elaborat de o Comisiune care a lucrat, la Paris, dela 14 Ianuarie la 9 Aprilie, planul Dawes a fost aprobat prin acordurile semnate la Londra în August 1924. Ne-ar fi evident imposibil să examinăm economia planului Dawes în cadrul acestui studiu consacrat Băncii Plăților Internaționale. Ceea ce am vrea pentru moment, ar fi să atragem numai atențiunea că prin efectul aplicațiunii planului Dawes, *reparațiunile cari la început nu erau politice decât prin sursă devin politice și prin modalitățile de acoperire sau — mai exact — prin măsurile de garantare.*

Potrivit planului Dawes, Germania trebuia într'adevăr să plătească, — în mâinile Agentului General al Reparațiilor — o serie de anuități cari pornind dela 1 miliard Mărci-aur în 1924—1925, urmau să se ridice până la cifra standard de 2 miliarde 500 milioane Mărci-aur. Cu începere din anul 1929—1930, această sumă mai era chiar susceptibilă de augumentare prin jocul unei indice de prosperitate, al cărui obiect era de a proporționa sumele plătite Aliaților eventualului spor de bogăție al economiei germane.

Transfertul către Guvernele creditoare al sumelor plătite de Germania se făcea prin inter-

¹⁾ Art. 233 al Tratatului; pag. 10, anexa II, partea VIII.

²⁾ J. Of. din 29 Decembrie pag. 4792.

medul și după indicațiunile unui organism special, Comitetul Transferturilor, alcătuit din Agentul Plăților și din alți cinci membri.

Oricare le-au fost însă suma și independent de modalitățile de transferare, anuitățile planului Daves erau alcătuite — cel puțin cu începere din 1925—1926 — din patru elemente: o contribuțiune bugetară, produsul impozitului asupra transporturilor, dobânzile și amortismentul obligațiunilor industriale germane, însfârșit dobânzile și amortismentul obligațiunilor căilor ferate ale Reichului.

Intrarea — sau încassarea — acestor elemente, și e punctul asupra cărui am urea să insistăm cu deosebire, era puternic — și eficace — garantată. Căile ferate germane erau constituite în societate autonomă. Societatea era pusă sub controlul creditorilor. Există un trustee al obligațiunilor feroviare. Tot astfel, perceperea contribuțiunei bugetare, era asigurată printr'un gaj asupra unei serii de venituri. Încassările nu erau transferate guvernului german decât după achitarea contribuțiunei bugetare. Există un Comisar al veniturilor gajate. Amintim că se mai instituiseră un trustee al obligațiunilor industriale și un comisar la Banca Reichului. În sfârșit, puterile creditoare participau — ca o ultimă garanție — la administrația Băncii Reichului și la acea a Companiei căilor ferate germane. *Există deci suspiciune. Politic — prin raport la obligațiunile asumate — Aliații nu mai aveau încredere în Germania.* Se cereau gajuri. Se instituiău controluri. Era o perpetuare a războiului la adăpostul sau cu complicitatea Tratatelor de pace.

6. Cu elaborarea planului Young, situațiunea se schimbă. Problema reparațiunilor își pierde caracterul politic. Ceea ce interesează — și reține — e numai aspectul tehnic.

Membrii Comitetului Daves încercaseră și ei să nu privească problema decât din punctul de vedere economic. „Nous avons abordé notre tâche — proclamau ei — en hommes partiques soucieux d'aboutir à des résultats positifs. Nous nous sommes occupés des aspects techniques et non des aspects politiques du problème qui nous était soumis¹⁾. Am văzut însă — sumar — că sub acest raport planul Daves fusese un eșec. Neîncrederea devenise un principiu. Planul Daves nu poate fi considerat ca o operă de împăciuire.

Planul Young pornește și el dela acelaș punct de vedere. „Nous n'avons cessé au cours de nos délibérations et dans nos présentes propositions, de chercher à fixer nos conclusions, en partant de considérations économiques et financières“. Consequent — și e marele progres asupra planului Daves sau în orice caz marea deosebire — planul Young proclamă că „la garantie fondamentale du paiement est constituée par l'engagement solennel du gouvernement allemand, engagement auquel aucune garantie nouvelle ne saurait rien ajouter“. Pentru prima oară, Aliații consimt deci să uite trecutul. După războiul care a amenințat să se perpetueze, începe însfârșit pacea. E al doilea tratat din Versailles. Și — poate — chiar primul.

¹⁾ C. I. I.

7. Planul Young reduce la două, elementele componente ale anuităților pe care le prevede. Deoparte, contribuțiunea companiei căilor ferate germane, de alta, contribuțiunea bugetară. Mecanismul e simplu. În opoziție însă cu planul Daves și ca o consecință a declarațiunii că nu există garanție mai eficace decât angajamentul solemn al guvernului german, încassarea acestor contribuțiuni nu este cu nimic garantată. Comitetul experților a fost călăuzit într'adevăr — am amintit-o — de ideea că „pentru a se ajunge la o rezolvare definitivă a problemei reparațiunilor, e necesar de a se suprima în chip progresiv o mare parte din organismele temporare create pentru a percepe reparațiunile“. S'a vorbit la un moment dat, e adevărat, de a se conserva un comitet al transferturilor și un comitet al prestațiunilor în natură. Experții au înțeles însă că în felul acesta ar fi însemnat a se da dovezi de suspiciune în momentul exact în care eforturile tindeau la întronarea încrederei. Planul Young renunță deci definitiv la orice fel de garanție. În ceea ce privește în primul rând contribuțiunea căilor ferate, din momentul punerii în aplicare a planului, nu mai există nici trustee al obligațiunilor feroviare, nici aceste obligațiuni ele înșile și nici vre o participare străină — a creditorilor — la administrarea societății căilor ferate. Sub raportul contribuțiunii bugetare, veniturile gajate sunt transformate într'o afecțiune a încassărilor. Nu mai există gaj. Nu există decât obligațiunea luată de Reich de a nu dispune de aceste venituri — altă date gajate — altfel decât pentru achitarea datoriei de reparațiune.

Nu vor mai exista deci intervențiuni — sau imixțiuni — ale guvernelor. Comitetul transferturilor e lichidat. Comisarii de tot felul dispar. Agentul General al reparațiunilor el însuși își întrerupe activitatea. Tutela este suprimată. Germania își recapătă însfârșit dreptul de a îngrijii prin ea însăși de executarea obligațiunilor pe cari le-a contractat.

8. Deplasarea aceasta dela politic la economic reclama însă crearea unei instituțiuni învestite cu aplicarea planului Young și cu serviciul anuităților vărsate în comptul reparațiunilor. Se putea evident renunța la orice preocupare politică. Era însă nevoie de un organism financiar destinat a veghea la lichidarea ultimelor consecințe ale războiului.

E punctul de plecare al Băncii Plăților Internaționale. Ea a fost creată — e utilitatea inițială — pentru a înlocui printr'un mecanism economic, serviciile cu caracter politic prevăzute de planul Daves. „Le plan Général de règlement complet et définitif du problème des réparations — proclamă autorii planului Young — est au premier chef, un plan de caractère financier, impliquant certaines opérations bancaires, qui prennent place à un ou plusieurs points entre le paiement initial des annuités et la réparations finale des fonds¹⁾. Și mai departe: „de façon générale, cet institut exercera les fonctions des organismes actuels, dans la mesure où il sera

¹⁾ Raport, VI, A. 52.

nécessaire que ces fonctions continuent¹⁾. Conform dispozițiilor planului Dawes, plata anuităților germane se făcea în mâinile agentului General al plăților. Ea se va face pe viitor, vom vedea, la Cassa Băncii Internaționale²⁾. Repartizarea anuităților între puterile creditoare era opera agentului general. De-acum înainte Banca va repartiza între guvernele creditoare soldul plăților lunare ale Germaniei³⁾. Tot astfel, Banca este aceea care va veghea — sau va contribui — la realizarea prestațiilor în natură⁴⁾. Ea este aceea care va proceda la mobilizarea datoriei germane⁵⁾. Însfârșit, tot Banca, înlocuind, într-o oarecare măsură, Comitetul transferurilor, va avea misiunea de a aplica prescripțiile referitoare la amânările de transfer și la moratoriile de plată⁶⁾. După cum indică raportul, Oficiul de Plăți al Reparațiilor și organizațiile conexe din Berlin sunt suprimate. Relațiile Comisiunii Reparațiilor cu Germania iau sfârșit. Un organism financiar este substituit intervenției guvernelor. Banca Plăților Internaționale apare deci, în primul rând, ca un trustee al puterilor creditoare ale Germaniei.

9. Obiectul — sau scopul — Băncii Plăților Internaționale e totuși departe de a fi limitat la această funcțiune — oricât de importantă — de trustee al puterilor creditoare. Încă din primul moment, partea VI. a planului anunța că „le caractères des annuités et l'importance des paiements à transférer, fournissent immédiatement l'occasion et créent la nécessité de compléter le mécanisme existant des règlements internationaux, en prévoyant des facilités additionnelles et, dans les limites d'un recours raisonnable au crédit, de contribuer à la stabilité des finances internationales et à l'accroissement du commerce mondial“. Sau sub o altă formă: „nous estimons que, par un développement financier judicieux et exempt d'esprit de concurrence, la Banque constituera un instrument utile pour ouvrir de nouveaux débouchés au commerce et aux échanges internationaux“.

Obiectivul — sau ambițiile — Băncii sunt deci mai vaste decât îndeplinirea exclusivă a prescripțiilor referitoare la reparațiuni. Mai mult, planul Young el însuși reclamă pentru a putea funcționa, — și reuși — o serie de operațiuni cari, într-o oarecare măsură, îl depășesc.

10. Se știe astfel — am amintit-o — că prin planul Young, Comitetul Transferurilor a fost lichidat. E evident însă că problema transferurilor continuă să existe. Ea își păstrează dacă nu acuitatea în orice caz interesul. E vorba — ca și în trecut — nu numai de a împiedeca o scădere a monetei țării debitoare. Mai trebuie evitată, prin înlăturarea cererilor masive de deute, o urcare — tot atât de prejudiciabilă — a monedei țărilor creditoare.

1) Idem. 53.

2) Raport VI. C.; anexa I. a raportului referitor la Banca Plăților Internaționale, VIII; proiectul contractului de trust, art. IV.; statute, art. IV.

3) Idem.

4) Raport VIII., F.; proiect, art. IV. d. și VII.

5) Raport X.; anexa III. a raportului.

6) Raport VIII. d., XI. 4; anexa IV. a raportului referitoare la condițiile de suspensiune a transferurilor și a plăților; proiect art. XI.

Planul Dawes limitase, subordonându-le unui aviz al Comitetului, posibilitățile de transfer. Planul Young prevede, prin înlocuirea politicului cu economicul, crearea unei Bănci. Se recurgea deci până astăzi la o suspendare — sau o limitare — a transferurilor. Se va recurge pe viitor, grație creditelor Băncii, la un avans de fonduri. În perioadele dificile, Banca va utiliza provizoriu soldurile în moneda țărilor creditoare pe cari le va avea la dispoziție¹⁾. Transferurile se vor face prin simple virimente în registre. Nu vor exista de efectiv decât schimbările la creditele și la debitele diverselor compturi. Cumpărări noi nu se vor face decât mai târziu, după ce pozițiunea Mărcii pe piață se va fi întărit. Pentru început, se vor efectua dela un compt la altul o serie de virimente. Operațiunea se va reduce la deplasări în scripte. Banca plăților Internaționale va fi deci într-o oarecare măsură — și tot prin aplicațiunea planului Young — un organism de clearing pentru uzul Germaniei.

11. Oricât s'ar părea însă — la prima vedere — de excepțional, problema transferurilor nu e decât subsidiară. Principial și abstracție făcând de denaturările suferite, ea se reduce — riguros — la o problemă monetară. E vorba de a se asigura sau de a nu se compromite cursul schimburilor respective. O încercare de echilibrare deci între cerere și ofertă. Preocupare de a nu oferi tot ce ai sau de a nu cere atât cât ar fi nevoie.

Ceeace trebuie avut însă în primul rând în vedere e mai puțin tehnica de convertire a mărcilor în devize decât disponibilitățile necesare în vederea convertirii. Adevărata problemă e nu modalitatea de a plăti cu o sumă pe care o ai, ci necesitatea de a avea sumele cu care să plătești. Plată în devize sau plată în natură, tot efortul economiei germane trebuie să tindă spre scopul de a lăsa în balanța compturilor soldul beneficiar susceptibil de a acoperi suma anuităților plătite cu titlul de reparațiuni. Altfel, am asista la apelurile la capitalul străin — împrumuturile — cari repetându-se la fiecare dificultate ar accentua deficitul balanței compturilor, ar pune odată mai mult marea în primejdie și ar duce în orice caz nu numai la sărăcirea Germaniei ci — prin plata cu bani străini care, prelungită sau reiterată, nu mai este o plată — la imposibilitatea de a plăti.

Balanța compturilor trebuie deci să fie — inevitabil — favorabilă. Exportațiunile trebuie să fie în excedent asupra importațiilor. E nevoie de o Germanie prosperă. Interesul însuși al creditorilor e în joc.

În fața acestei probleme, experții s'au văzut obligați să examineze — în măsura în care plata reparațiilor implica o extensiune a comerțului German de exportare — „la possibilité de créer un institut financier susceptible de faciliter l'augmentation du commerce mondial en finançant certains projets“²⁾. Banca va trebui să reprezinte

1) „En premier lieu, la Banque peut employer ses moyens de crédits à fournir une assistance temporaire en vue du transfert des annuités“. Raport VI. C. 60.

2) Raport V. 43.

„un instrument utile pour ouvrir des nouveaux débouchés au commerce, stimuler l'offre et la demande, et contribuer ainsi à résoudre le problème particulier de l'Allemagne¹⁾).

E nevoie în primul rând ca Germania să producă pentru a putea să exporteze. Producția unei țări e însă în funcțiune de structura ei economică. Trebuie deci modificată structura pentru a facilita exportul.

Exportul mai este însă în funcțiune, pe lângă producția acelor care vând, de posibilitățile acelor care cumpără. Dacă fabricantul are ce să vândă clientul trebuie să aibe cu ce să plătească. Se pune deci problema dezvoltării comerțului sau — mai general — aceia a acordării de credite.

Fie oferind, prin acordarea de credite, facilități producției²⁾ fie utilizându-și disponibilitățile pentru a intensifica exportul sau a dezvolta comerțul,³⁾ Banca Plăților Internaționale va avea să se ocupe de o serie de operațiuni industriale sau comerciale. Ea se va interesa deci de activitățile productive ale Germaniei. Vom fi, — tot prin efectul aplicației planului Young — în prezența unei Bănci participând, prin operațiunile ei, atât din caracterul unei Bănci de depozite, cât și din caracterul unei bănci de afaceri.

12. Oricât ar fi de întinse aceste atribuțiuni — și importanța lor nu poate fi contestată — ele vor fi, sub raportul activității Băncii, foarte curând depășite. Trebuie într-adevăr observat că principalele operațiuni ale Băncii Internaționale se vor efectua în afara planului Young și fără nici o legătură cu reparațiunile. Banca Internațională va avea evident drept obiect de a lucra ca trustee ocupat cu primirea și repartizarea anuităților germane. E vorba însă aci de atribuțiuni am putea spune provizorii, limitate la timpul cât planul Young va fi în vigoare⁴⁾. Principalul obiect al Băncii — obiect nu provizoriu ci definitiv — e altul. Planul Young nu a fost decât ocaziunea. Sumele considerabile, de care Banca va putea dispune, creează necesitatea — experții au arătat-o — de a completa mecanismul operațiunilor Băncii. „Il faut s'attendre, déclaraient experții, que au cours de son développement normal la Banque devienne peu à peu une organisation qui ne sera pas seulement *voire même principalement* consacrée à la gestion des réparations“⁵⁾. Nu mai e vorba de Germania. Economia mondială în întregul ei este în discuțiune. „Il ne sera pas nécessaire — proclamă raportul⁶⁾ — de restreindre les opérations de crédit à moyen terme à un pays déterminé ou à l'achat de marchandises provenant d'un pays déterminé. Au contraire, il serait utile d'élargir le champ de ces opérations dans l'intérêt du commerce mondial“ „Comerțul German“ e depă-

șit. Ceea ce se discută e comerțul mondial. Punctului de vedere particular i se substituie un punct de vedere general. Vom fi în prezența unei Bănci real — și pe față — Internaționale.

13. În acest sens și pentru a-și realiza obiectul, Banca Plăților Internaționale va fi înainte de toate o Bancă de depozite. Ea va primi, evident, în primul rând, depozitele cu titlul de anuități. Suma lor, o vom vedea mai târziu, e departe de a fi neînsemnată. După art. 22 al Statutelor însă Banca va mai primi depozite efectuate de Băncile centrale în compt curent sau în compturi cu termen, depozite rezultând din contractele de trust pe care le-ar putea încheia cu diversele guverne în materie de plăți internaționale — și vor fi, pe lângă depozitele cu titlul de anuități, depozitul, până la concurența sumei de 500 milioane de Mărci, al guvernului francez sau depozitul guvernului german putându-se ridica până la 400 milioane de Mărci¹⁾ — înșfârșit orice alte depozite cari, după avizul consiliului, ar intra în cadrul atribuțiunilor Băncii. Vom vedea mai târziu semnificația și consecințele acestei dispozițiuni.

Cu asemenea resurse, Banca va face operațiunile obișnuite ale unei Bănci de depozite. Ea va putea în special să cumpere și să vândă aur în piese sau în lingouri, pentru ea sau pentru comptul Băncilor centrale: să consimtă avansuri sau să împrumute Băncile Centrale contra garanții de aur, efecte cambiale și alte efecte cu termen scurt, de primul ordin, sau alte valori agreate; să sconteze, să reesconteze, să cumpere sau să vândă, girându-le sau nu, polițe cekuri și alte efecte cu termen scurt, de primul ordin, inclusiv bonurile de tezaur și ori-cari alte valori de ale Statului cu termen scurt de aceleaș fel, obișnuit negociate pe piață; să cumpere și să vândă devise, pentru ea sau pentru comptul Băncilor centrale; să sconteze Băncilor centrale efectete provenind din portofoliul lor și să reesconteze la aceste Bănci efectete provenind din portofoliul ei înșfârșit să obțină deschiderea și să conserve compturi curente sau compturi cu termen la Băncile centrale²⁾.

14. Banca va mai fi însă — și aspectul e dintre cele mai importante — o bancă de afaceri. Ea va acorda — am văzut — credite pe termen mijlociu. Pe lângă aceasta, ea va putea cumpăra și vinde valori negociabile altele decât acțiuni, pentru ea sau pentru comptul Băncilor Centrale³⁾. Vor exista deci participațiuni financiare la anumite întreprinderi. După cum vom vedea mai târziu și fiind că evoluțiunea economică e ceva previzibil, creditele acordate sau participațiunile luate, vor reprezenta, din punctul de vedere al ritmului economie sau prin raport la problema crizelor, unul dintre cele mai puternice mijloace de acțiune ale Băncii.

15. Înșfârșit, prin compturile curente pe care le va avea, prin depozitele pe care este autorizată să le primească sau prin acordurile pe care le va încheia cu agenți sau cu corespondenți,

¹⁾ Raport VI. 55.

²⁾ Raport IV. C. 69. 70.

³⁾ Idem 71, XI., 7 165, anexa IV., 4, 151.

⁴⁾ Statute art. IV.

⁵⁾ Raport VI. C. 74 V. și Cap. V al raportului prezentat de dl Gignoux în numele Comisiunii Finanțelor însăreinate cu examinarea proiectului de lege pentru ratificarea acordurilor dela Haga.

⁶⁾ Idem 71.

¹⁾ Proiect art. XIII. XIV.

²⁾ Statute art. 23.

³⁾ Idem.

Banca Internațională lucrând nu numai cu Băncile centrale ci și cu celelalte Bănci, cu bancherii cu Societățile, sau cu particularii ori-cărei țări¹⁾ este chemată a deveni un mare organism de compensațiune internațională. Potrivit art. 24 din statute: „La Banque peut conclure avec les Banques Centrales des accords spéciaux pour faciliter entre elles le règlement des transactions internationales.

A cette fin, elle peut accepter de détenir pour le compte de Banques centrales de l'or sous dossier transférable sur leurs ordres, ouvrir des comptes permettant aux Banques centrales de transférer leur avoir d'une monnaie à une autre et prendre dans la limite des pouvoirs conférés à la Banque par les statuts, toutes autres mesures que le Conseil pourrait estimer opportunes“.

Dispozițiile nu reprezintă evident decât indicațiuni. Fapt e că vom asista la o vastă operațiune de clearing. Se va evita expedierea aurului. Într'un domeniu incomparabil mai important decât acela al transferurilor, plățile se vor face prin simple mențiuni în scripte. Consecințele vor fi considerabile.

16. Pentru a ne limita la operațiunile de clearing al aurului, e într'adevăr manifest că acest sistem de plăți prin virimente va contribui — larg — la stabilitatea schimburilor. În ipoteza unei țări cu balanța conturilor deficitară, posibilitatea de a nu exporta aur va împiedeca scăderea schimbului. Sub anumite condițiuni asupra cărora vom reveni, cursul va rămănea fixat la paritatea aur. Se va fi realizat astfel, după dorința experților planului Young, „le maintien de la stabilité de la structure mondiale du crédit“.

17. Prin compensațiunile pe cari le operează, prin virimentele ce poate efectua sau prin creditele pe cari le acordă, Banca va avea deci să supravegheze — și să salvgardeze — stabilitatea schimburilor. Prin aceste credite și prin cumpărarea sau vânzarea de valori negociabile, ea va influența asupra mersului industriilor și asupra ritmului economic al lumii. „Monetă dirijată“ sau suprimare crizelor, trustee al puterilor creditoare, instrument de prosperitate al Germaniei sau organism cu preocupări — și cu manifestări — generale, Banca Plăților Internaționale e merită a îndeplini în lumea economică modernă și în special, după cum nădăjduim, în Europa, o operă excepțională. Asistăm la una din marile experiențe ale istoriei.

La impunerea salariilor, scăderea de 10 la sută se aplică și funcționarilor particulari.

Ministerul de finanțe pune în vedere administrațiilor financiare dispoziția luată în urma avizului det de comisiunea centrală fiscală, priuitoare la aplicarea scăderii de 10 la sută la salariile funcționarilor cu prilejul impunerii lor.

¹⁾ Idem art. 23.

Intrucât scăderea aceasta de 10 la sută este acordată fără vreo districție (art. 46 din legea unificării contribuțiilor directe și paragr. 124 din instrucțiuni), implicit ea trebuie acordată și funcționarilor particulari, sub condiția expresă, ca reținerea să se facă din salariile funcționarilor de către întreprinderea însăși sub propria ei răspundere, iar sumele care constituie reținerile să fie depuse la Casa de Depuneri sau să se păstreze prin bilanș, ca un fond special ce se va alimenta numai din reținerile făcute din salariile funcționarilor, întreprinderea fiind obligată a da agenților fiscului toate lămuririle și justificările atunci când i se vor cere de cei în drept.

În caz când reținerile se depun la Casa de depuneri, depunerea se va face pe numele întreprinderii cu un tablou nominal.

Dobânzile produse de fondul constituit din aceste rețineri, se vor taxa cu impozitul mobilă. Dacă acest fond va fi ridicat, fie lunar, fie dintr'odată de către funcționarii cari l-au constituit, asupra lui se va aplica impozitul pe salarii, pe măsura ridicării, întreprinderea fiind obligată a-l reține și vărsa la stat, conform normelor generale fixate de lege în această privință.

Dispozițiile acestea se aplică în privința impozitului pe salarii, începând dela 1 Mai 1930, iar în privința impozitului global, începând dela 1 Ianuarie 1930.

CRONICA.

Producția de petrol. În primul trimestru al anului în curs, producția de petrol în România a ajuns la 1,361.114 tone față de 1,094.706 tone în primul trimestru al anului trecut. Creșterea este de aproape 25 la sută, pe când în 1929 producția n'a crescut față de 1928 decât cu 14 la sută.

Cifra producției pe Aprilie nu se cunoaște încă, însă judecând după media producției zilnice, care a ajuns la circa 1700 de vagoane, se poate afirma că a depășit producția din Martie (495.288 tone).

Scăderea primelor de asigurare la calcularea impozitului pe salarii la funcționarii particulari. La funcționarii publici suma netă impozabilă la impozitul pe salarii se obține după detragerea tuturor reținerilor legale pentru pensii.

Funcționarilor particulari acest avantaj nu li se recunoaște, adică acestora nu li se recunoaște nici o sumă pentru plățile, ce le fac la casele particulare de pensii sau asigurări.

În alte țări ca d. ex. Anglia, Franța, Germania etc. sunt scutite prin lege de impozit toate sumele vărsate de salariați la casele de asigurări, ele fiind considerate ca cheltuteli obligatorii.

Acum două organizații de funcționari din țară: „Federația funcționarilor particulari“ și „Asociația funcționarilor din industriile României“ au făcut o intervenție comună la Ministerul de finanțe pentru a obține și pe seama funcționarilor particulari acest avantaj.

Ministrul Madgearu a promis că va soluționa favorabil cererea organizațiilor amintite mai sus, găsind-o justă și echitabilă.

Dividendele

ce plătesc băncile pe anul 1930.

„Albina“, Sibiu	18 ⁰ / ₁₀	Lei	90—	net
„Ardeleana“, Orăștie	15 ⁰ / ₁₀	”	75—	”
„Armonia“, Cincul-Mare	12 ⁰ / ₁₀	”	120—	”
„Auraria“, Abrud	12 ⁰ / ₁₀	”	60—	”
„Banca Agrară“, Cluj	9 ¹ / ₁₀	”	91—	”
„Banca Aurora“, Năsăud	22 ⁰ / ₁₀	”	22—	”
„Banca Centrală“, Cluj	12 ⁰ / ₁₀	”	26—	”
„Banca Poporală“, Dej	15 ⁰ / ₁₀	Lei	37 ⁵⁰	net
„Bea Poporală“, Caransebeș	20 ⁰ / ₁₀	”	85—	”
„Banca Românească“, București	16 ⁴ / ₁₀	”	82 ⁸²	”
„Banca Națională a României“, București	13 ² / ₁₀	”	396—	”
„Banca Viticolă a României“, București	4 ⁸ / ₁₀	”	23 ⁶⁴	”
„Bocșana“, Bocșa Montană	20 ⁶ / ₁₀	”	170—	”
„Câmpiana“, Mociu	24 ⁰ / ₁₀	”	48—	”
„Cordiana“, Fofeldea	50 ⁰ / ₁₀	”	50—	”
„Crișana“, Brad	20 ⁰ / ₁₀	”	100—	”
„Economul“, Cluj	17 ⁰ / ₁₀	”	17—	”
„Furnica“, Făgăraș	14 ⁰ / ₁₀	”	70—	”
„Goronul“, Aiud	15 ⁰ / ₁₀	”	30—	”
„Grănișterul“, Dobru	14 ⁰ / ₁₀	”	7—	”
„Maramurașana“, Sighet	20 ⁰ / ₁₀	”	82—	”
„Minerva“, Beclean	18 ⁰ / ₁₀	”	90—	”
„Mureșiana“, Reghin	16 ⁰ / ₁₀	”	16—	”
„Olteana“, Viștea de jos	16 ⁰ / ₁₀	”	80—	”
„Oravișana“, Oravița	10 ⁵ / ₁₀	”	70—	”
„Poporul“, Săltiște	22 ⁰ / ₁₀	”	22—	”
„Porumbăceana“, Porumbac	16 ⁰ / ₁₀	”	40—	”
„Prima Ardeleană“, Cluj	12 ⁰ / ₁₀	”	60—	”
„Sălăgeana“, Jibou	12 ⁰ / ₁₀	”	60—	”
„Sebeșana“, Sebeș-Alba	20 ⁰ / ₁₀	”	100—	”
„Șerecăiana“, Șerecia	20 ⁰ / ₁₀	”	20—	”
„Silvania“, Șimleul-Silvaniei	18 ⁰ / ₁₀	”	73 ⁸⁰	”
„Soc. Naț. de Credit Ind.“, București	8 ²² / ₁₀	”	82 ²⁰	”
„Someșana“, Dej	10 ⁰ / ₁₀	”	20—	”
„Uatra“, Cluj	14 ⁰ / ₁₀	”	28—	”
„Diitorul“, Ocna-Sibiului	20 ⁰ / ₁₀	”	10—	”
„Ulădeasa“, Huedin	20 ⁰ / ₁₀	”	40—	”
„Voileana“, Voila	10 ⁰ / ₁₀	”	50—	”
„Vinicultura“	20 ⁰ / ₁₀	”	50—	”

Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României

Extragem din ultima situațiune sumară, dela 26 Aprilie 1930, a Băncii Naționale următoarele poziții:

Activ	Lei
Aur în țară și străinătate	9.265,353.029
Devize	2.194,990.724
Monetă divizionară	445,052.619
Portofoliul comercial	9.541,290.139
Imprumut. pe efecte publ., warante etc.	856,757.054
Datoria Statului	3.797,426.005
Avansuri temporare Tezaurului	2.000,000.000
Efecte publice	714,370.076
Fond. de pens. și asistență pt. personal	116,153.393
Imobile	450,693.938
Mobilier și mașini de imprimerie	70,281.154
Cheltuieli de administrație	194,145.865
Argint—Lingouri și monete	7,267.283
Conturi diverse	2,202,018.391
Totalul activelor	32.855,808.667

Pasiv

Capital	600,000.000
Fonduri de rezervă diverse	792,614.129
Bilete B. N. R. în circulațiune	19.253,862.180
Conturi curente și recepise la vedere	7.944,354.410
Dobânzi și beneficii diverse	339,469.988
Conturi diverse	2.171,712.785
Raportul între stocul de aur și angajamente	34,07 ⁰ / ₁₀
Raportul între stocul total și angajamente	41,99 ⁰ / ₁₀

Taxa: { Scont 9⁰/₁₀
Dobânda 10⁰/₁₀

„ARDELEANA“

instituit de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Orăștie
Filiale în Petroșeni, Geoagiu și Deva.

Concurs.

Banca „Ardeleana“ din Orăștie deschide concurs pentru ocuparea alor

Două posturi de funcționari

cu praxă mai îndelungată și cu pregătire comercială.

Un post la centrală în Orăștie și unul la filiala Geoagiu.

Reflecții să își înainteze cererile instruite cu acte doveditoare a pregătirii praxei și etății, precum și cu pretențiile de salarizare până la 30 Maiu a. e.

Diracțiunea.